ԱՍՏԱՂ

ԱՍԻՈՑ տարեկան գինն է մէկ ուկեան, տասն կանխիկ, վեցամսեայ 100 գրչ. եւ հատիկը 60 գրչ. Թղթատարութեան ծախքն առնողին կը պատկանի։

Նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել ՚ի Տ. Խաչիկեան հասցէով։

ԱՍԵԱՆ կը հրատարակուի ամեն օր բաց ՚ի կիւրակէ եւ տօն օրերէ, հատը 20 փարա։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Պօլիս Զապմապճըլար-Նօթուչու Յակոբեան խան միջնայարկ թիւ 8։

Փանուցեան տողը 3 դուրուշ է։

ԱՍՏԱՂ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱՒԱԳՋԻՆ ՏՈՐԻ ՀՀԳ· ՀԷՄԱԳԻԼ ԱԽԵՐ ։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆԻՍ 1873 Ն. Տ. ՅՈՒՆԻՍ 30 ԹԻՒ 93

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑ

Այս անունով լրագիր մը յայտարարեալ Ոստանեան Խորհրդոյ նիստերուն մէջ ու մինչեւ իսկ խօսքն ալ տարածուած ըլլալով, ուզեցինք մենք ալ դիտել դրութիւնը։ Այս հաստատութեան դործադրութեան համար պատրաստութիւն կ՚ընեն ամէն կողմանէ եւ դործն արդէն գիւրացած է՝ բուն ժողովականք ամենք։ Ոստանեան Խորհուրդը նամակներ դրկեց Քիւլ-Ժաղմայ ու մինչեւ իսկ իր կողմանէ պատգամաւորութիւն մը խրկեց Քիւլ-Ժաղմայ ներկայանալու համար։ Այս տաեն անանկ լուսաբեցաւ, որպէս թէ Ս. Պատրիարքը ամենայն զօրութեամբ դէմ դրած ըլլայ այսպիսի ազդ ժողով հաստատութեան մը ձեւնարկութեանը։ Մեզի համար խիստ դժուարին է այսպիսի կարծիք մը հաստատել, մանաւանդ որ դործն ինքնին օգտակար եւ ազգային յառաջդիմութեան եւ վարժարանաց պարզացման ծառայող միջոց մ՚է։ Մեզի համար եթէ դատապարտելի բան մը կայ, այն ալ Ոստանեան Խորհրդոյն այս մասին ցուցցած անտարբերութիւնն եւ տեսած ընդդիմութիւններէն վհատելով նա քաշուիլն է։ Մենք նոյն իսկ Ոստանեան Խորհրդոյ անդամոց բերնէն լսած ենք թէ ազդային վարժապետանոցի հաստատութեանն համար ընդհանուր հանգանակութիւն մը բանալու մտադիր կը գտնուին։ Մ՚ար մը նայ այդ խորհրդոյն դործադրութիւնը. ասի ալ երագ մ՚եր և անցաւ, ըսենք։

Ամէն օր վարժարաններէն դասատուներու և վարժապետներու նկատմամբ դանդատներ կըլլան. ազդին մէջ կարող դասատուներ դտնելը արեւուն լոյսը խափանելու չափ անկարելի եղած է (բայաւթիւնը չեմք ուրանար)։ Նոյն իսկ Ոստանեան Խորհուրդը խիստ աղեկ դիտէ թէ ազդին մէջ քանի դասատու կը դտնուին հայկական ընտիր ճաշակի և ազդային դգացման տէր։ Երբ դասատուաց սով կը կրեմք, երբ ազդին մէջ գտնուած քանի մը նը. շանաւոր վարժապետներն ալ վարժապետական ասպարիզին մէջ վերջին աստիճանները մուծուած սոորնութիւնքը և խայտառակութիւնքը տեսնելով կամայ կամայ սկսած են այդ ասպարէզէն քաշուիլ, միթէ իրրեւ անհրաժեշտ և անհրաժեշտ պէտք մը ընդունելու պարտաւոր չ՚ենք վարժապետանոցի մը հաստատութիւնը, և երբ անկարող դասատուաց ձեռքը մեր ազգային վարժարանները փոտելու և քանդուելու դալարի վիճակին մէջ կը դտնուին, միթէ կրնա՞մք ուրանալ որ օրինաւոր և բարեկարդ վարժապետանոցի մը հիմնարկութեամբ միայն կարող ենք վարժարաններն այս մօտաւոր ժամանակին ազատել և կարգ մը նահապետական ձեռքը դպրոցները խանդավառիկ ընելու դժբաղդութիւնն անհետ բնել։

Ըստ որմէն պարտքն է այս ամէնը ընդ՚ — ո՞չ ազգային Ոստանեան Խորհրդոյն, որոյ պաշտօնն է ազդին մէջ կազդել վարժապետներ հայցնել և ազդային վարժարանները յառաջդիմութեան մէջ դնել։

Մենք ուրախ եմք վերջին օրերս Ոստանեան Խորհրդոյ ձեռնարկած միջոցները տեսնելով, որոնք երկրաչափութեան և չափից պատուոյ հաստատութեան մէջ դնելու են։ Այս տաեն պատրիարքարանը Բ. Դրան, տեղական կառավարութեան ու պատրիարքարանի մէջ երկար տաեն բանակցութիւն ընելէն յետոյ վախճանեցաւ զարելշատուկ Ամլի փաշա կոնդականայ ամեն դարձուածոյ և կ՚երեսայէ դադրեցնել չենք միանդամայն պատուիրելով որ առանց Բ. Դրան վերջին որոշումը տալու չշինուի որեւէ չէնք։ Այսպէս դադրած կ՚կենայ մինչեւ մօտ օրերս։

Արդ՝ այս օրերս պատրիարքարանէ ձեռնարկութիւնն յառաջ տանելու համար Բ. Դրնէն հրամանադիր հասնել։ Մեր ազդայինք ընդունած կը բողոքեն և պատրիարքարանն ալ կ՚իջնամոխ։ Հետեւաբար Բ. Դուռը վերատին տեղական կառավարութենէն տեղեկութիւն կուզէ, և պատասխան կ՚առնու թէ նոյն դէպքերը կառավարութեան ըլլալով այն տաեն աճուրդի հանուած է։ Պատրիարքարանի կը հաղորդուի այս տեղեկութիւնը, և ի պատասխանի ծանօթութիւն կը տրուի պատրիարքարանէն թէ նոյն դէպքերը Հայոց սեպհականն է, և ժամանակաւ կառավարութեան ընծայել ուզած են կառավարական պաշտօնատան մը շինութեան համար, բայց այսպիսի շինութեան յարմար չհամարուելով ընդունուած չէ և դարձեալ Հայոց մնացած է։ Կսեմք, թէ Բ. Դուռը պատրիարքարանի այս ծանօթութիւնը տեղական կառավարութեան հաղորդելէն ետք՝ միանդամայն բացատրութիւն կպահանջէ թէ ինչո՞ւ դէպքերը այն տաեն աճուրդի դրուելը է առանց հաւանութեան Բ. Դրան, և այսչափ յուզմանց տեղի տրուելը է։

Ուհատ՝ այսպիսի խնդրով մի յուզուիլ են այս օրերս Զէյթունի ազգայինք, և յատկապէս այս ընդդրոյն կարգադրութեան համար՝ մայրաքաղաքս եկաւ երկու օր յառաջ Զէյթունի Աբարդեան արժանապատիւ Տ. Գրիգոր վարդապետ։ Փառք

ԻՄ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր գանդատ մը կայ թէ Հայ երիտասարդութիւնը՝ մէկ քանի 3000 դրչի, և անոր վրայ կղ առնայ։ Պատճառն վարդապետաց տրամադրութեամբ կանխեն եկեղեցւոյ և վարժարանէ հիմնարկութիւն ընել այն դեպքերուն վրայ որոյ նպատակին, ինչպէս քիչ մը յառաջ ըսինք, միայն մարդ պակաս է։

Զէյթունի մեր ազդայինք ամենայն զօրութեամբ բողոքեր են՝ չուզեալ գետինը մեր ազգային սեպհականութիւնն է ըսելով, բայց չեն կրնար ընել, տալ, և ստիպուեր են պատրիարքարանի դիմել հիմնարկութեան սկսուած միջոցին։ Այս տաեն պատրիարքարանը Բ. Դրան, տեղական կառավարութեան ու պատրիարքարանի մէջ երկար տաեն բանակցութիւն ընելէն յետոյ՝ վախճանեցաւ զարելշատուկ Ամլի փաշա կոնդականայ ամեն դարձուածոյ և կ՚երեսայէ դադրեցնել չենք միանդամայն պատուիրելով որ առանց Բ. Դրան վերջին որոշումը տալու չշինուի որեւէ չէնք։ Այսպէս դադրած կ՚կենայ մինչեւ մօտ օրերս։

Արդ՝ այս օրերս պատրիարքարանէ դարձեալ երեւան եկելով կ՚ուզեն իրենց ձեռնարկութիւնն յառաջ տանելու համար Բ. Դրնէն հրամանադիր հասնել։ Մեր ազգայինք ընդունած կը բողոքեն և պատրիարքարանն ալ կ՚իջնամոխ։ Հետեւաբար Բ. Դուռը վերատին տեղական կառավարութենէն տեղեկութիւն կուզէ, և պատասխան կ՚առնու թէ նոյն դէպքերը կառավարութեան ըլլալով այն տաեն աճուրդի հանուած է։ Պատրիարքարանի կը հաղորդուի այս տեղեկութիւնը, և ի պատասխանի ծանօթութիւն կը տրուի պատրիարքարանէն թէ նոյն դէպքերը Հայոց սեպհականն է, և ժամանակաւ կառավարութեան ընծայել ուզած են կառավարական պաշտօնատան մը շինութեան համար, բայց այսպիսի շինութեան յարմար չհամարուելով ընդունուած չէ և դարձեալ Հայոց մնացած է։ Կսեմք, թէ Բ. Դուռը պատրիարքարանի այս ծանօթութիւնը տեղական կառավարութեան հաղորդելէն ետք՝ միանդամայն բացատրութիւն կպահանջէ թէ ինչո՞ւ դէպքերը այն տաեն աճուրդի դրուելը է առանց հաւանութեան Բ. Դրան, և այսչափ յուզմանց տեղի տրուելը է։

Ուհատ՝ այսպիսի խնդրով մի յուզուիլ են այս օրերս Զէյթունի ազգայինք, և յատկապէս այս ընդդրոյն կարգադրութեան համար՝ մայրաքաղաքս եկաւ երկու օր յառաջ Զէյթունի Աբարդեան արժանապատիւ Տ. Գրիգոր վարդապետ։ Փառք

ԻՄ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր գանդատ մը կայ թէ Հայ երիտասարդութիւնը՝ մէկ քանի բացառութեամբ ձիւնը գլխանոց և շապկութեան տուած է և փոխանակ իւր բարոյական ուժգնութեան չափը ուսումնասիրելու և զայն աճեցնելով ազգային երաշխաւորելու՝ անպէտ և չափազանց վնասակար նիւթերու դրամ կը վատնէ։ Ասիկ անժխտելի ճշմարտութիւն մ՚է, որոյ մեկ ապացոյցն ալ ծխելու վնասակար սովորութեան հետեւելն է։

Այս մեկ սովորութիւնը մանաւանդ մեր ազգին մէջ այնքան ընդհանրացած է և այնքան յառաջ դացած որ երեք օրինաց տեղ բռնած է ըսեմ, ստած չեմք վրիպիր, որ դեռահաս պատանիներէն սկսեալ մինչ երկսեռ ծերերն կը գործածեն զայն չարաչար, առանց խոշտանգելու կամ հետաքննելու նորա մարմնոյն ներգործած թունաւորութիւնն և այդ թունաւորութեան վտանգաւոր հետեւանքներուն տեղեկանալով հետաքրքրական եռանդեամբ՝ ոտքս թունաւորիչ ճանկէն խուսափելը։

Ով որ այս յոռի սովորութենէն յառաջ եկած վնասուց աւելի խորը թափանցել կուզէ, թո՛ղ ինքնին իր վրայ փորձէ, այդ փորձը պատմութեան կամ բժշկականութեան դիմելու չափ դոհ կընէ ղինքը։

Խօսքերնիս չափազանցութեան հետեւողներուն կը պատկանի դիւռովին, դի ամենայն հաստատակամ է յեղանակս և ՚ի չափն։ Քանիս եթէ կայ պզխարհի վերայ սովորութեանց ամենէն վատթարագոյնը, այդ ալ այս սովորութիւնն է, որմէ յառաջ դալիք վնասներն բժշկայ կը թողում հաստատել։

Ես որ այդ սովորութեան դերին եղած եմ երբեմն, և որուն առողջութեանս ազդած վնասները դդալի կերպով տեսայ, անխնդիր այն մարդը՝ որ պատճառ եղած էր ինձ այդ վատ սովորութեան հետեւելու, հետեւաբար հեռանալով անկէ դասյ այն առողջ և բաղձալի վիճակը՝ զոր կորուսած էի պահ մը ծխելով։

Զարմանօք կը դիտեմ որ ազդային երիտասարդութեան մեծամասնութիւնը դեռ չէ հրաժարած այն կենսագործ և թունաւոր նիւթէն, և տակաւին ստակ կուտայ անոր՝ որ իւր հաղուագիւտ առողջութիւնն ապառնէ։

Տգեղ և գէշ մարդ է այն, որ փորձառութենէ օգտիլ չգուղէր։

Սովորութիւնը շատ անգամ օրէնքը կը դերազանցէ, դի օրէնք կայ յորմէ կը շեղին մարդիկ և հարկին, իսկ սովորութիւնը որ օրինաց դուռս է, մարդն չեն անցնիր և անթերի կը գործադրեն։

Այս ընդհանուր գանգատը ես իմ փորձառութեամբս բառնալու նպատակ կաս կառավարեմ Հայ երիտասարդութեան որ հաստատամտութեամբ մը այդ սովորութիւնը թօթափէ և հրաժարի ընդ միշտ, տալով իւր շաբաթա-

ՊԱՏԱՐԱԳԱՄԱՏՈՒՅՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՏՈՐ

ՆԱՀԱՊԵՏ ՀԱՅՈՑ

ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՎԱՃԱՌՔ

(Լրատու 2-րդ)

Ելեւէջ 27 յունիս։

Ընդհանուր պարտուց 0/0	53-73
» » փոխառութ. . . .	00-00
Ճարտար գործառնու 0/0 3	53-93
» » 0/0 5	64-
Կրեմլեան 27 յունիս։	
Ընդհանուր պարտուց 0/0 3	92-3/8
Ներքին փոխառութ.	92-3/8
Կրեմլեան գործառնու	62-11/16
1872 խնիդրոյթ	88-1/4-3/4
1869 խնիդրոյթ	62-1/4
1763 խնիդրոյթ	—
Նոսպ արտարժ	34 1/2-3/4
Լօնտոն, 27 յունիս։	
Կրեմլեան » 0/0 3	64-
» » 0/0 5	53-93
Ճարտար գործառնու 0/0 3	53-73
Ընդհանուր պարտուց վրոպա	53-73
» » փոխառութ. . . .	00-00

ՊՈՒՐՍԱՅԻ ԲՈՐՍԱՆ

ԵՍՆԱՐԻ ՕՐՎԱՆ ՎԱՃԱՌՔԸ

Ցորեն 16 կգ հիւանդ	61-38
» կշռ. . . .	61-30
Գարնան	61-31
Խոզապուխտ 1865	564-
» 1865	574-
» 1869	518-50
Փետուր սեղան	13-04
Ընտիր 0/0	
Ընտիր գեղջուկ սեղան	12-25
Ընտիր 0/0	6-15
Խոշոր սեղան մոխրագոյն	7-14
Շերամի սեղան կծիկներ եղի	139-50
Փետուրներ	13-95

ԱՐՁԱԿԱՓՈՒՐԴ ԱԽՍԱՆԻՆ 16 ՅՈՒՆԻՍԻՆ

(Օրական ելոյթ 100 հազար ֆունտ)

Ինկլիզ վերաբերեալ	109-25
Ֆրանսիոյ վերաբերեալ	87-17
Իոլ	89-15
Գերմանիոյ վերաբերեալ	81-22
Պետերպուրգ (ֆոնտ)	1-24
Պէյրութ	104- 8
Ընդհանուր	104- 8
Պոմպէյ	120-20

ՎԱՃԱՌՔ

Ցորեն 16 կգ հիւանդ 61-38
» կշռ. . . . 61-30
Գարնան 61-31
Խոզապուխտ 1865 564-
» 1869 574-
Փետուր սեղան 518-50
Ընտիր 0/0 13-04
Ընտիր գեղջուկ սեղան 12-25
Ընտիր 0/0 6-15
Խոշոր սեղան մոխրագոյն 7-14
Շերամի սեղան կծիկներ եղի 139-50
Փետուրներ 13-95

ԱՐՁԱԿԱՓՈՒՐԴ ԱԽՍԱՆԻՆ 16 ՅՈՒՆԻՍԻՆ

(Օրական ելոյթ 100 հազար ֆունտ)

Ինկլիզ վերաբերեալ 109-25
Ֆրանսիոյ վերաբերեալ 87-17
Իոլ 89-15
Գերմանիոյ վերաբերեալ 81-22
Պետերպուրգ (ֆոնտ) 1-24
Պէյրութ 104- 8
Ընդհանուր 104- 8
Պոմպէյ 120-20

— Ֆիլոնեզ, ես ուրախ եմ, որ քեզ կը վովմամ 20 ֆրանկ ամսականով, ինչպէս ուզեցիր։ Ես ալ ուզեցի, որ ինձ ծառայես, որովհետեւ ես ալ ուզեցի, որ դուն ինձ ծառայես։ Ես ալ ուզեցի, որ դուն ինձ ծառայես, որովհետեւ ես ալ ուզեցի, որ դուն ինձ ծառայես։

Ծառան 16 տարեկան էր։

Ֆիլոնեզ ուրախ էր, որ ինքն ալ ուզեցի, որ ինքն ալ ուզեցի, որ ինքն ալ ուզեցի, որ ինքն ալ ուզեցի

ՏԱՐԱԾՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՏԵՂ

ԳՎԱՐԱՆՏԻՈՎ

Ս. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ

ՄԵԾԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԳՍՅԱՆ ԵՂԲԱՐՔ